

SMILTENES NOVADA PAŠVALDĪBAS DOME

Reģ. Nr.90009067337, Dārza iela 3, Smiltene, Smiltenes novads, LV-4729

tālr.: 64774844, e-pasts: dome@smiltenesnovads.lv

LĒMUMS

Smiltenē

2022.gada 25. maijā

Nr. 228

(protokols Nr. 12, 6.§.)

Pašvaldības līdzdalības sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “ZAAO” novērtējums

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmo daļu publiskai personai, tai skaitā pašvaldībai, ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajā daļā minētajiem gadījumiem. Saskaņā ar šī likuma Pārejas noteikumu 30. punktu pašvaldības, kuras administratīvi teritoriālās reformas ietvaros apvienoja un kuras bija kapitāla daļu turētājas kapitālsabiedrībā, neveica šā likuma 7. pantā noteikto pienākumu, savukārt administratīvi teritoriālās reformas ietvaros jaunizveidotām novadu pašvaldībām jāizpilda šā likuma 7. pantā noteiktais pienākums līdz 2022. gada 1. jūnijam. Ņemot vērā to, ka Smiltenes novada pašvaldības dome ir 3,57 % kapitāla daļu turētāja SIA „ZAAO” (turpmāk – Kapitālsabiedrība) un iepriekšējā Smiltenes novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) līdzdalība Kapitālsabiedrībā ir vērtēta 2015.gadā, Pašvaldībai ir pienākums no jauna izvērtēt tās līdzdalības atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) prasībām.

Atbilstoši VPIL 88.panta pirmajai daļai, publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem:

1) tiek novērsta tirgus nepilnība — situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;

2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;

3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

VPIL 88.panta otrajā daļā noteikts, ka publiska persona pirms kapitālsabiedrības dibināšanas vai līdzdalības iegūšanas esošā kapitālsabiedrībā veic paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt šā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus. Veicot izvērtējumu, publiska persona konsultējas ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ņemot vērā minēto, Smiltenes novada pašvaldības domei (turpmāk – Dome) ir jāpieņem lēmums, kurā tai jāizvērtē Smiltenes novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) līdzdalība Kapitālsabiedrībā, proti, vai Kapitālsabiedrības komercdarbības veikšana atbilst kādai no Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmajā daļā noteiktajām pazīmēm, kā arī jānosaka Kapitālsabiedrības vispārējais stratēģiskais mērķis.

1. Par atbilstību Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta nosacījumiem

Publiskās personas, tostarp pašvaldības, parasti darbojas publisko tiesību jomā, un tikai izņēmuma gadījumos tās var darboties privāto tiesību jomā. Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87. panta pirmo daļu publiska persona privāto tiesību jomā darbojas šādos gadījumos:

- 1) veicot darījumus, kas nepieciešami tās darbības nodrošināšanai;
- 2) sniedzot pakalpojumus;
- 3) veicot komercdarbību.

Gadījumi, kuros publiskās personas ir tiesīgas nodarboties ar komercdarbību, ir noteikti Valsts pārvaldes iekārta likuma 88. panta pirmajā daļā, proti:

- 1) ja tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) nozarē, kurā pastāv dabiskais monopols, tādējādi nodrošinot sabiedrībai attiecīgā pakalpojuma pieejamību;
- 3) stratēģiski svarīgā nozarē;
- 4) jaunā nozarē;
- 5) nozarē, kuras infrastruktūras attīstībai nepieciešami lieli kapitālieguldījumi;
- 6) nozarē, kurā atbilstoši sabiedrības interesēm nepieciešams nodrošināt augstāku kvalitātes standartu.

Saskaņā ar minētā panta otro daļu komercdarbības veikšanai publiska persona (publiskas personas) saskaņā ar likumu dibina kapitālsabiedrību.

Kapitālsabiedrība tika izveidota 1998. gada 23. oktobrī, lai nodrošinātu fiziskām un juridiskām personām kvalitatīvus atkritumu savākšanas un noglabāšanas pakalpojumus pašvaldību uzdevumā, kā arī nodrošinātu pilna cikla atkritumus saimniecību. Šobrīd Kapitālsabiedrības īpašnieces ir astoņu novadu pašvaldības – Valkas novada pašvaldība, Limbažu novada pašvaldība, Siguldas novada pašvaldība, Saulkrastu novada pašvaldība, Smiltenes novada pašvaldība, Balvu novada pašvaldība, Cēsu novada pašvaldība, Valmieras novada pašvaldība.

Saskaņā ar Kapitālsabiedrības dibināšanas līgumu kapitālsabiedrības dibināšanas mērķis bija līgumslēdzējas pusēm, apvienojot daļu savu materiālo līdzekļu un resursu, izveidot finansiāli dzīvotspējīgu ilgtermiņa risinājumu atkritumu apsaimniekošanas problēmām Ziemeļvidzemes reģionā un nodarboties ar saimniecisko atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši ekoloģiskajām prasībām. Dibināšanas līgumā jaundibināmajai kapitālsabiedrībai tika noteikts uzdevums aizsargāt vidi, apsaimniekojot ienākošos atkritumus, reģenerējot materiālus, kompostējot, šķirojot, apstrādājot atkritumus un izvietojot tos izgāztuvēs tādā veidā, kas atbilst atkārtotas pārstrādāšanas principiem. Kā svarīgs aspekts dibināšanas līgumā tika noteikts aktīvi piedalīties vides tīrību pastāvīgi uzturošas sabiedrības veidošanā un nodrošināšanā, lai tiktu uztverta kapitālsabiedrības vadošā loma vides jautājumu risināšanā.

Vairāk nekā 20 gadus pēc Kapitālsabiedrības dibināšanas konstatējams, ka dibināšanas līgumā izvirzītie kapitālsabiedrības mērķi un uzdevumi tiek īstenoti, sadarbojoties visiem dalībniekiem atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidē un pilnveidošanā. Kapitālsabiedrības vīzija ir būt Latvijā atzītam paraugam atkritumu apsaimniekošanas jomā, ko atzīst partneri un sabiedrība. Kapitālsabiedrības pamatuzdevums ir īstenot atkritumu apsaimniekošanu reģionā. Tās primārais uzdevums nav peļņas gūšana, bet gan šīs sabiedrībai nozīmīgās aktivitātes īstenošana. Visa peļņa, kas tiek iegūta, Kapitālsabiedrībai sniedzot atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus pašvaldību, kas ir tās īpašnieces, teritorijā, tiek novirzīta ieguldījumu veikšanai infrastruktūras attīstībā. Tā rezultātā tiek uzlabota sniegtā pakalpojuma kvalitāte, pieejamība un efektivitāte. Tas savukārt tuvina Kapitālsabiedrības īstenoto atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu atbilstību ne tikai kapitālsabiedrības un tās dalībnieču nosprausto un spēkā esošo attīstības plānošanas dokumentos izvirzīto mērķu izpildei, bet arī uzlabo sasniegtos rezultātīvos rādītājus atkritumu apsaimniekošanas jomā valstī kopumā attiecībā uz Eiropas Savienības un citu starptautisko organizāciju noteikto mērķrādītāju izpildi.

Kapitālsabiedrības darbības virziens ir atkritumu savākšana, šķirošana, uzglabāšana, apstrāde, pārkraušana, pārvadāšana, sagatavošana apglabāšanai un apglabāšana, sabiedrības izglītošana. Darbības

veids pēc NACE klasifikatora – atkritumu savākšana (izņemot bīstamos atkritumus) (38.11, versija 2.0). Kapitālsabiedrība ir atkritumu poligona „Daibe”, kas ir Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona sadzīves atkritumu apstrādes un noglabāšanas vieta, īpašniece un apsaimniekotāja. Atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi tiek sniegti Valmieras novadā, Cēsu novadā, Limbažu novadā, Smiltenes novadā, Valkas novadā, Siguldas novada Krimuldas un Lēdurgas pagastos, Saulkrastu novadā, Balvu novada Baltinavas pagastā, Kupravas pagastā, Lazdukalna pagastā, Medņevas pagastā, Rugāju pagastā, Susāju pagastā, Šķilbēnu pagastā, Vecumu pagastā, Žīguru pagastā. Poligons “Daibe” nodrošina Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā ietilpstošo pašvaldību atkritumu radītāju sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.

No 2022. gada 1. janvāra, pamatojoties uz Saulkrastu novada pašvaldības lēmumu, Kapitālsabiedrība nodrošina atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu visā Saulkrastu novada teritorijā. Šobrīd Kapitālsabiedrība atrodas pilnīgā pašvaldību, kas ir tās dalībnieces, kontrolē, visas kapitālsabiedrības kapitāla daļas pieder pašvaldībām un 92% ieņēmumu tiek gūti no atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanas, līdz ar to izpildot Publisko iepirkumu likuma 4.panta pirmās daļas otrajā punktā noteikto kritēriju. Kapitālsabiedrībā nav tiešas privātā kapitāla līdzdalības.

Atkārtoti izvērtējot Pašvaldības līdzdalību Kapitālsabiedrībā, arī ar 2015. gada lēmumu Smiltenes novada domes līdzdalība Kapitālsabiedrībā tika atzīta par atbilstošu Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4. panta nosacījumiem.

2022. gada maijā pašvaldība saņēma pēc Kapitālsabiedrības pasūtījuma SIA “Konsorts” sagatavoto Vidzemes pašvaldību līdzdalības izvērtējumu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “ZAAO” (turpmāk – Līdzdalības izvērtējums), kurā atzīts, ka *“Kapitālsabiedrības komercdarbība ne tikai atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pantam, t.i., tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu atkritumu apsaimniekošanas jomā un Kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radīti tādi pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi tās īpašnieču administratīvās teritorijas attīstībai, bet arī ir pamatota no ekonomiskā viedokļa un atbilst konkurenci regulējošajiem tiesību aktiem. Tādējādi ir atbalstāma arī turpmāka pašvaldību dalība Kapitālsabiedrībā, vienlaikus ar normatīvajos aktos noteiktu regularitāti un nepieciešamības gadījumā arī ātrāk veicot atbilstības dalības saglabāšanas nosacījumiem pārbaudi”*.

Līdz ar to secināms, ka Kapitālsabiedrības darbība atkritumu apglabāšanas jomā atbilst Kapitālsabiedrībai uzdotajam pārvaldes uzdevumam, proti, sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma organizēšana ir viena no pašvaldību autonomajām funkcijām, un pašvaldība var izvēlēties veidu un formu, kādā tā nodrošina nepieciešamo pakalpojumu saņemšanu. Kapitālsabiedrības darbība, nodrošinot Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona teritorijā savāktu atkritumu apglabāšanu un sagatavošanu apglabāšanai, tostarp organizējot sabiedrības izglītošanas pasākumus par attiecīgajiem jautājumiem, atbilst likuma “Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 1. punktā noteiktai pašvaldības autonomai funkcijai.

Kopumā Kapitālsabiedrības komercdarbība atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 2. punktam, jo atkritumu apsaimniekošanas nozare joprojām ir atzīstama par stratēģiski svarīgu.

Ņemot vērā minēto, kā arī lēmumā un Līdzdalības izvērtējumā ietverto pamatojumu, secināms, ka Pašvaldības līdzdalība Kapitālsabiedrībā atbilst Likuma 4.panta nosacījumiem un līdz ar to tai ir saglabājama tieša līdzdalība Kapitālsabiedrībā

Ņemot vērā iepriekš norādīto, Smiltenes novada pašvaldības domes Finanšu un attīstības jautājumu pastāvīgās komitejas 2022. gada 18. maija atzinumu (sēdes protokols Nr. 7) un pamatojoties uz likuma “Par pašvaldībām” 14.panta pirmās daļas 1.punktu, 15.panta pirmās daļas 1.punktu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87.panta pirmo daļu, 88.panta pirmo, otro un ceturto daļu, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta pirmo daļu, 7.panta pirmo un otro daļu, pārejas noteikumu 30.punktu, atklāti balsojot ar 10 balsīm “PAR” (Astrīda Harju, Gita Mūrniece, Raivis Vizulis,

Andris Abrāmovs, Dainis Aļeksējevs, Inga Ērgle, Edgars Avotiņš, Ainārs Mežulis, Otārs Putrālis, Toms Markss), "PRET"- nav, "ATTURAS - nav,
Smiltenes novada pašvaldības dome

NOLEMJ:

1. Atzīt Smiltenes novada domes līdzdalību SIA "ZAAO" par atbilstošu Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4. panta nosacījumiem.
2. Noteikt, ka SIA "ZAAO" vispārējais stratēģiskais mērķis ir atkritumu apsaimniekošana, tai skaitā šķirošana un apglabāšana.
3. Lēmums stājas spēkā ar tā pieņemšanas dienu.

Domes priekšsēdētājs

E. Avotiņš